ב [ד]יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁלֹּא הִתִּירוּ רְבִיעִית בְּפַעַם אַחַת, אֶלָּא (ג) (ז) מְעַט מְעַט, (ח) [ה]וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ בְּפַעַם אַחַת יָכוֹל לִטְעֹם (ט) עַד כְּדֵי (ד) רְבִיעִית אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁיָּכוֹל לְהַעֲמִיד עַצְמוֹ שֶׁלֹּא יִבְלַע כְּלוּם: ג [ו]מִי (ה) שֶׁדַּרְכּוֹ לִרְחֹץ פִּיו בְּשַׁחֲרִית, (י) בְּתַעֲנִית צִבּוּר לֹא כָּשֵׁר (ו) (יא) לְמֶעְבַּד הָכִי, אֲבָל בְּתַעֲנִית יָחִיד שָׁרִי כֵּיוָן שֶׁפּוֹלֵט, (ז) (יב) וַאֲפִלּוּ יֵשׁ בַּמַּיִם שֶׁרוֹחֵץ יוֹתֵר מֵרְבִיעִית. הַגָּהּ: וּמֻתָּר לִלְעֹס עֲצֵי (ח) [ח] קִנָּמוֹן וּשְׁאָר בְּשָׂמִים וְעֵץ מָתֹק לְלַחְלֵחַ גְּרוֹנוֹ וְלִפְלֹט, (יג) מִלְּבַד בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאָסוּר (מרדכי דתענית (סי׳ תרכו) והגהות מיימוני פרק א׳ (אות ל)):

ד הַגָּהוֹת מַיְמוֹנִי בְּפֶרֶק א׳ (אות ל) וְהָרוֹקֵחַ (סי׳ רט).
ה רַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א סי׳ רסז, חי׳ ברכות יד. ד״ה רב).
ו תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (ח״א סי׳ קנח).

תקסח דִּינֵי נִדְרֵי תַּעֲנִית. וּבוֹ י״ב סְעִיפִים:

א [א]נָדַר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם זֶה (א) [א] (א) וְשָׁכַח וְאָכַל, (ב) מַשְׁלִים תַּעֲנִיתוֹ, (ג) וְהוּא הַדִּין אִם הָיָה תַּעֲנִית חֲלוֹם, אוֹ שֶׁהָיָה תַּעֲנִית צִבּוּר, [ב]אוֹ שֶׁהָיָה יוֹם יָדוּעַ לוֹ לְהִתְעַנּוֹת בַּיּוֹם שֶׁמֵּת בּוֹ אָבִיו אוֹ רַבּוֹ. [ג]אֲבָל אִם נָדַר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד אוֹ שְׁנֵי יָמִים, (ד) וּכְשֶׁהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת שָׁכַח (ה) וְאָכַל (ג) [ב] כְּזַיִת, אִבֵּד

א הרי״ף בְּפֶרֶק קַמָּא דְּתַעֲנִית (ד.) בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (נדרים פ״ח ה״א).
ב טור. ג שֵׁם בַּיְרוּשַׁלְמִי.

בְּאֵר הֵיטֵב

ב (ג) מְעַט. וְכָל הַיּוֹם כֻּלּוֹ מִצְטָרֵף לִרְבִיעִית, וְיוֹתֵר מִכָּאן אָסוּר, עַיֵּן סִימָן תרי״ב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד): (ד) רְבִיעִית. וּמֻתָּר לִטְעֹם כַּמָּה פְּעָמִים כָּל פַּעַם רְבִיעִית. רַשְׁבָּ״א (בתשובה ח״א סי׳ רסז). מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): ג (ה) שֶׁדַּרְכּוֹ. מַהֲרִי״ל הָיָה נוֹהֵג לִרְחֹץ לְעוֹלָם, אַךְ כּוֹפֵף צַוָּארוֹ שֶׁלֹּא יָזוּבוּ הַמַּיִם לַגָּרוֹן, חוּץ מִיּוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאָסוּר: (ו) לְמֶעְבַּד. וְדַוְקָא בְּיוֹתֵר מֵרְבִיעִית. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו) עַיֵּן שָׁם: (ז) וַאֲפִלּוּ. וְדַוְקָא מַיִם וְכֵן חֹמֶץ, אֲבָל שְׁאָר מַשְׁקִין אָסוּר בְּיוֹתֵר מֵרְבִיעִית. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) עַיֵּן שָׁם. עַיֵּן (דב״ש) [הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת] (ח״ב) סִימָן צ״ז לְהַתִּיר לִיקַּח תְּרוּפָה מָרָה בְּתַעֲנִית: (ח) קִנָּמוֹן. וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) אוֹסֵר בְּכָל תַּעֲנִית צִבּוּר בְּכָל בְּשָׂמִים זוּלַת פִּלְפְּלִין, עַיֵּן שָׁם. כָּתַב הָאֲגֻדָּה בְּפֶרֶק ח׳ דְּיוֹמָא (פא.), מֻתָּר לִבְלַע הָרֹק בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וּבַ״ח בְּסִימָן תרי״ב (ס״ו) אוֹסֵר. וְלִי נִרְאֶה דְּמֻתָּר בְּרֹק, כֵּיוָן שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ כְּלָל לַאֲכִילָה. מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ רנג). הַשְּׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י ס״ק ג) אוֹסֵר שְׁתִיַּת הַטִּיטוּ״ן בֵּין בְּיוֹם טוֹב בֵּין בְּתַעֲנִית, אֲבָל בִּתְשׁוּבַת דַּרְכֵי נֹעַם סִימָן ט׳ כָּתַב לְהַתִּיר בִּשְׁנֵיהֶם, אֶלָּא דִּבְתִשְׁעָה בְּאָב רָאוּי לִמְנֹעַ מִלִּשְׁתּוֹתוֹ, וּבִשְׁאָר תַּעֲנִית רָאוּי לִזָּהֵר מִלִּשְׁתּוֹתוֹ בַּחוּץ בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן סִימָן תקי״ד סָעִיף קָטָן א׳. וּבְסִימָן תקנ״א סָעִיף קָטָן ל״ט מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. אִם נָפַל דְּיוֹ בְּסֵפֶר, יָכוֹל לִלְחֹךְ אוֹתוֹ בִּלְשׁוֹנוֹ בְּתַעֲנִית. סֵפֶר חֲסִידִים (סי׳ תתצז):

א (א) וְשָׁכַח. וַאֲפִלּוּ הֵזִיד וְאָכַל הַרְבֵּה לֹא יֹאכַל יוֹתֵר. בַּ״ח (ס״ב) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ג) כַּזַּיִת. נִרְאֶה לִי דַּוְקָא שֶׁאָכַל בְּפַעַם אַחַת, אֲבָל אִם שָׁהָה בֵּינְתַיִם וְהִמְתִּין יוֹתֵר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ג [ח] קִנָּמוֹן. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ח). וּלְעִנְיַן שְׁתִיַּת טִיטוּ״ן כְּבָר כָּתַבְתִּי לְעֵיל סִימָן (תקנ״ד) [תקנ״ט] (סק״ד) לְעִנְיַן תִּשְׁעָה בְּאָב, וְעַיֵּן בְּבִרְכֵי יוֹסֵף (סק״א) כָּאן בְּשֵׁם מַר זְקֵנוֹ הָרַב שֶׁפָּשֵׁט הַהֶתֵּר בְּכָל תַּעֲנִית, לְבַד בְּתִשְׁעָה בְּאָב מִפְּנֵי הָאִבּוּל:

א [א] וְשָׁכַח. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״א). וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״א) בְּשֵׁם נֶחְפָּה בַּכֶּסֶף (סי׳ ו), דְּמִי שֶׁהָיָה שָׁרוּי בְּתַעֲנִית וְשָׁכַח וְלָקַח אֵיזֶה מַאֲכָל וּבֵרֵךְ עָלָיו וְנִזְכַּר מֵהַתַּעֲנִית, יֹאכַל פָּחוֹת מִכְּזַיִת מִפְּנֵי הַבְּרָכָה וְהַתַּעֲנִית עוֹלָה לוֹ. וּבְאַדְמַת קֹדֶשׁ (סי׳ יג) גִּמְגֵּם בָּזֶה, וְאֵין דְּבָרָיו נִרְאֶה, וְכֵן מַהֲרַ״ש גָּרְמַיְזָא״ן כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לַעֲשׂוֹת כֵּן, עַיֵּן שָׁם. (וְצָרִיךְ עִיּוּן בְּאַרְבַּע צוֹמוֹת שֶׁנִּרְאֶה דַּאֲסוּרִים, יֵשׁ לוֹ לוֹמַר מִיָּד שֶׁנִּזְכָּר בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ). וְעַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם פְּרִי הָאָרֶץ חֵלֶק ב׳ (סי׳ ז) שֶׁאִם הָיָה אוֹכֵל וְאָמְרוּ לוֹ שֶׁעָלָה עֲלוֹת הַשַּׁחַר יִפְלֹט, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב כָּאן בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם (סק״א) בָּזֶה. וְעַיֵּן מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״א) בְּשֵׁם (אֵשֶׁל אַבְרָהָם) [זֶרַע אֱמֶת] (או״ח סי׳ פג) אִם קִבֵּל בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁלְּמָחֳרָתוֹ יוֹם חֲמִישִׁי עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע לוֹ שֶׁאֵינוֹ כֵּן דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ הִיא שַׁבָּת, אֵין צָרִיךְ הַתָּרָה, וְעַל צַד הַיּוֹתֵר טוֹב יַתִּירוּ לוֹ. וְעוֹד כָּתַב (סק״ב), אִם אָמַר אֱהֵא בְּתַעֲנִית יוֹם ה׳ אִם אֶפָּטֵר מִדָּבָר פְּלוֹנִי, וְשָׁכַח וְלֹא קִבְּלוֹ בִּשְׁעַת מִנְחָה, חַיָּב לְהִתְעַנּוֹת, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם הָרַדְבַּ״ז חֵלֶק (ב׳) [א׳] סִימָן רע״ז מִי שֶׁנָּדַר לְהִתְעַנּוֹת שָׁנָה אַחַת בְּהַ״בּ וְרוֹצֶה לְהַתִּיר, אֵין מַתִּירִין לוֹ עַד שֶׁיִּכָּנֵס יוֹם שֵׁנִי הָרִאשׁוֹן. וְכָתַב בְּשׁוּ״ת בֵּית יְהוּדָה חֵלֶק ב׳, מִי שֶׁנָּהַג לְהִתְעַנּוֹת כָּל עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ, וְיוֹם לִפְנֵי עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ הָיָה חוֹלֶה וְשִׁעֵר שֶׁאֵין יָכוֹל לְהִתְעַנּוֹת, יָכוֹל לְהַתִּיר יוֹם לִפְנֵי עֶרֶב רֹאשׁ חֹדֶשׁ: [ב] כְּזַיִת. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב (סק״ב). וְכָתַב בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק״ב) בְּשֵׁם מַהֲרַ״י מוֹלְכוֹ (תשובות כ״י סי׳ יד) אִם שָׁתָה רְבִיעִית

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְתַבְלִין, וְלִפְלֹט [חַיֵּי אָדָם (כלל קלב סי״ט)]: ב (ז) מְעַט מְעַט. וּטְעִימָה זוֹ (ה) בַּחֵךְ וּלְרָקְקוֹ מִיָּד שֶׁלֹּא תַּעֲבֹר מִן הַחֵךְ וּלְהָלְאָה. וְכָל הַיּוֹם כֻּלּוֹ מִצְטָרֵף לִרְבִיעִית. וְיוֹתֵר מֵרְבִיעִית אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי, דְּאָז חֲשִׁיבָה הַהֲנָאָה: (ח) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֲפִלּוּ בְּפַעַם אַחַת וְכוּ׳. מִדְּכָתַב הַמְחַבֵּר דִּין זֶה בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְלֹא הִכְרִיעַ בַּדָּבָר, (ו) מַשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ לְהָקֵל, דְּהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן, וּבְחַיֵּי אָדָם (שם) הֶעְתִּיק רַק דֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה לְהַחְמִיר, וְאֶפְשָׁר שֶׁטַּעֲמוֹ מִשּׁוּם דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) הֵבִיא בְּשֵׁם כַּמָּה רִאשׁוֹנִים כַּדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה: (ט) עַד כְּדֵי רְבִיעִית. וּלְדֵעָה זוֹ (ז) מֻתָּר לִטְעֹם כַּמָּה פְּעָמִים כָּל פַּעַם כְּדֵי רְבִיעִית, דְּאֵין אִסּוּר בַּטְּעִימָה אִם לֹא בָּלַע, אֲבָל יוֹתֵר מֵרְבִיעִית אֲפִלּוּ הוּא רַק טוֹעֵם פַּעַם אַחַת אָסוּר, (ח) דְּמִתּוֹךְ שֶׁלֻּגְמָיו מְלֵאִים יִבְלַע מְעַט: ג (י) בְּתַעֲנִית צִבּוּר לֹא כָּשֵׁר וְכוּ׳. הַיְנוּ בַּתַּעֲנִיתִים הַכְּתוּבִין: (יא) לְמֶעְבַּד הָכִי. וּבִמְקוֹם צַעַר יֵשׁ לְהַתִּיר רְחִיצַת פֶּה בְּמַיִם בְּכָל תַּעֲנִית צִבּוּר, רַק שֶׁיִּזָּהֵר בְּיוֹתֵר לִכְפֹּף רֹאשׁוֹ וּפִיו לְמַטָּה שֶׁלֹּא יָבֹא לִגְרוֹנוֹ, וַאֲפִלּוּ בְּתִשְׁעָה בְּאָב יֵשׁ לְהַתִּיר כְּשֶׁהוּא לוֹ צַעַר גָּדוֹל, וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים יֵשׁ לְהַחְמִיר גַּם בָּזֶה [חַיֵּי אָדָם (כלל קלב ס״כ) וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ה)]: (יב) וַאֲפִלּוּ יֵשׁ בַּמַּיִם וְכוּ׳. כֵּיוָן שֶׁמִּתְכַּוֵּן לִרְחֹץ פִּיו וְלֹא מִתְכַּוֵּן לִטְעֹם, לֹא מִתְהֲנֵי בְּיוֹתֵר מֵרְבִיעִית. (ט) וְדַוְקָא בְּמַיִם, אֲבָל בִּשְׁאָר מַשְׁקִין אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר בְּיוֹתֵר מֵרְבִיעִית. וּבְדָבָר שֶׁאֵין טוֹב לִשְׁתִיָּה כְּגוֹן בְּחֹמֶץ, מֻתָּר כְּמוֹ בְּמַיִם:

(יג) מִלְּבַד בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים דְּאָסוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא. אֲבָל זֶהוּ דַּוְקָא לְדַעַת הַמָּרְדְּכַי, אֲבָל לְדַעַת הַמְחַבֵּר לְעֵיל בְּסָעִיף א׳ דְּאוֹסֵר בְּתִשְׁעָה בְּאָב, וְכֵן לְדַעַת הָרַמָ״א דְּאוֹסֵר בְּכָל תַּעֲנִית צִבּוּר, (י) גַּם בְּעִנְיָנֵנוּ דִּינָא הָכִי. וּלְעִנְיַן לִבְלַע רֻקּוֹ, מַתִּיר הַמָּגֵן אַבְרָהָם אַף בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּאַף דְּקַיְמָא לָן דְּהַשּׁוֹתֶה מַשְׁקִין שֶׁאֵינָן רְאוּיִין לִשְׁתִיָּה פָּטוּר אֲבָל אָסוּר, הָכָא שֶׁאֵנֵי כֵּיוָן שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ כְּלָל לִשְׁתִיָּה: א (א) וְשָׁכַח וְאָכַל. וַאֲפִלּוּ (א) הֵזִיד וְאָכַל הַרְבֵּה, לֹא יֹאכַל יוֹתֵר: (ב) מַשְׁלִים תַּעֲנִיתוֹ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, מְחֻיָּב לְהַשְׁלִים אוֹתוֹ הַיּוֹם (ג) וְאֵינוֹ יוֹצֵא בְּמַה שֶׁיִּתְעַנֶּה יוֹם אַחֵר, כֵּיוָן דְּפֵרֵט בְּנִדְרוֹ יוֹם זֶה, דְּהַיְנוּ שֶׁאָמַר אֶתְמוֹל הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית לְמָחָר: (ג) וְהוּא הַדִּין וְכוּ׳ תַּעֲנִית צִבּוּר. וְנִרְאֶה דִּבְתַעֲנִית צִבּוּר אַף עַל פִּי שֶׁאָכַל יָכֹל לוֹמַר עֲנֵנוּ בִּתְפִלָּתוֹ, דְּשַׁיָּךְ לוֹמַר עֲנֵנוּ בְּיוֹם צוֹם הַתַּעֲנִית הַזֶּה כְּמוֹ שֶׁתִּקְּנוּ חֲכָמִים לְהִתְעַנּוֹת בּוֹ, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תקס״ה (ס״ג), אֲבָל אִם הוּא תַּעֲנִית יָחִיד, אַף עַל פִּי שֶׁמְּחֻיָּב לְהַשְׁלִים, כָּל שֶׁאָכַל כְּשִׁעוּר שֶׁהָיָה מְאַבֵּד תַּעֲנִיתוֹ אִם לֹא הָיָה נוֹדֵר יוֹם זֶה, לֹא יֹאמַר עֲנֵנוּ [נְהַר שָׁלוֹם (סק״א)]: (ד) וּכְשֶׁהִתְחִיל לְהִתְעַנּוֹת וְכוּ׳. הַטַּעַם, כֵּיוָן שֶׁבִּתְחִלַּת קַבָּלַת הַתַּעֲנִית לֹא יִחֵד עַל אוֹתוֹ יוֹם דַּוְקָא, (ג) עַל כֵּן אַף שֶׁאֶתְמוֹל קִבֵּל עַל עַצְמוֹ בְּמִנְחָה וְאָמַר הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית לְמָחָר, יָכֹל לָצֵאת יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּמַה שֶׁיַּשְׁלִים יוֹם אַחֵר: (ה) וְאָכַל כַּזַּיִת. אֲבָל (ד) פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, אַף דִּלְכַתְּחִלָּה אָסוּר לֶאֱכֹל אֲפִלּוּ מַשֶּׁהוּ, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד מִתְעַנֶּה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ה) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים, עַיֵּן שָׁם: (ו) וְנִרְאֶה דְּמִטַּעַם זֶה סָתַם הַלְּבוּשׁ (ס״א) גַּם כֵּן לְהָקֵל, וְכֵן מְצַדֵּד גַּם כֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א, וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּסֵפֶר הָאֶשְׁכּוֹל (הלכות שני וחמישי ותענית) שֶׁהֵבִיא גַּם כֵּן דַּעַת הַמַּחְמִירִין בָּזֶה, וְדַעְתּוֹ מַכְרַעַת לְהָקֵל וּכְדֵעָה הָאַחֲרוֹנָה הַמּוּבָא בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן נִרְאֶה קְצָת מִסְּתִימַת לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״א הי״ד), עַיֵּן שָׁם: (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א בִּתְשׁוּבָה (ח״א סי׳ רסז): (ח) שֵׁם בִּתְשׁוּבָה: ג (ט) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (י) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּבֵאוּר הַגְּרָ״א: א (א) בַּ״ח (ס״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) וְגַם אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר, דְּאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן בָּזֶה מַה שֶּׁעִוֵּת, אִם לֹא שֶׁמְּכַוֵּן בָּזֶה לְכַפָּרָה בְּעָלְמָא [מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״א) וּפְשׁוּט]: (ג) מְבֹאָר בְּרֹא״ש (פ״א סי׳ טז): (ד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב), דְּלֹא כְּבַ״ח (ס״א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת תַּעֲנִית סִימָן תקסח

תַּעֲנִיתוֹ (ו) **וְחַיָּב לָצוּם** (ג) (ז) **יוֹם אַחֵר.** *(וְיֵשׁ מַחְמִירִין (ח) דַּאֲפִלּוּ בְּנָדַר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם זֶה דְּחַיָּב לְהַשְׁלִים, מִכָּל מָקוֹם (ד) מַחְמִירִין לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר (תרומת הדשן סימן קנ"ו): **ב** [ד]**הַנּוֹדֵר לָצוּם עֲשָׂרָה יָמִים בְּאֵיזֶה יוֹם שֶׁיִּרְצֶה, וְהָיָה מִתְעַנֶּה בְּיוֹם אֶחָד מֵהֶם** [ה]**וְהֶצְרַךְ** (ט) **לִדְבַר** (ס) **מִצְוָה אוֹ מִפְּנֵי כְּבוֹד אָדָם גָּדוֹל** (או שֶׁמִּצְטַעֵר) (טור), **הֲרֵי זֶה** [*] (י) **לָוֶה וּפוֹרֵעַ יוֹם אַחֵר, שֶׁהֲרֵי לֹא קָבַע** (ו) **הַיָּמִים** (יא) **בְּתִחִלַּת הַנֶּדֶר. אֲבָל אִם לֹא קִבֵּל עָלָיו קֹדֶם לָכֵן לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אֶחָד, אֶלָּא בְּמִנְחָה קִבֵּל עָלָיו לְהִתְעַנּוֹת לְמָחָר,** (יב) **מִקְרֵי תַּעֲנִית זֶה וְאֵינוֹ יָכוֹל לִלְווֹתוֹ.** הַגָּהּ: וְכָל יוֹם זֶה מַמָּשׁ, כְּגוֹן שֶׁאָמַר בִּתְחִלַּת נִדְרוֹ אֶתְעַנֶּה יוֹם פְּלוֹנִי אוֹ אֶתְעַנֶּה (ז) [ז] (יג) שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי כָּל הַשָּׁנָה אוֹ כַּדּוֹמֶה לָזֶה (תרומת הדשן סימן רע"ה וכל בו (סי' פח)). וְכֵן

ד מִימְרָא דְּרַב (יב:) וּכְלִישָׁנָא קַמָּא דְּשְׁמוּאֵל הֲרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ד' (מהל' נדרים הט"ו) וְהָרֹא"שׁ (פ"א סי' טז). ה הָרַמְבַּ"ם שָׁם מֵעוּבְדָא דְּרַב אוּשַׁעְיָא בַּר אִידִי (שם). ו שָׁם בַּגְּמָרָא.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מַיִם אַחַר שֶׁעָלָה עַמּוּד הַשַּׁחַר אִבֵּד תַּעֲנִיתוֹ: **ב [בשו"ע] לָוֶה וּפוֹרֵעַ.** וְכָתַב בְּתִפְאֶרֶת שְׁמוּאֵל בְּהַגָּהַת הָרֹא"שׁ פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת (סי' כה אות כז), אִם הוּא יוֹם שֵׁנִי אוֹ יוֹם חֲמִישִׁי, דְּיוֹתֵר לְיוֹם שֵׁנִי אוֹ לְיוֹם חֲמִישִׁי אַחַר, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן (בבאר היטב) סָעִיף קָטָן ד' בְּשֵׁם הַשַּׁ"ז: **[ז] שֵׁנִי.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב (סק"ו). וְעַיֵּן פָּנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ב' סִימָן כ"ג מִי שֶׁעָנָה אָמֵן אַחַר בְּרָכַת בְּהַ"ב כָּל אוֹתוֹ יוֹם וְגַם יוֹם אַחֵר, אֲבָל בְּתַעֲנִית הַקָּבוּעַ שֶׁאָסוּר לֶאֱכֹל, אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר, אִם לֹא שֶׁבַּפַּעַם הַקָּבוּעַ לֶאֱכֹל, אֶלָּא שֶׁהוּא רוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם אַחֵר לְכַךְ מִחְמִירִין בִּשְׁנֵי הַדֵּעוֹת דְּחַיָּב לָצוּם יוֹם אַחֵר, לְכַךְ מִחְמִירִין בִּשְׁנֵי הַדֵּעוֹת דְּחַיָּב לָצוּם (סק"ד): **ב** (ה) **מִצְוָה.** כְּגוֹן לְסַעֵדַת מִצְוָה, אַף עַל גַּב דְּלֹא שַׁיָּךְ בְּגִנּוּהּ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן חוּת יָאִיר סִימָן ע': (ו) **הַיָּמִים.** וְאַף עַל פִּי שֶׁקִּבְּלוֹ בְּמִנְחָה מֻתָּר. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש מַחְלֹקֶת בֵּין הַפּוֹסְקִים אִי אָמְרִינַן גַּם בְּיוֹם זֶה לוֹוֶה וּפוֹרֵעַ, וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהַהִיא דְּלֵעִיל סִימָן תקנ"ב לָאו הִלְכְתָא הִיא אֶלָּא דְּזָקָא שֶׁמִּתְעַנֶּה עַד שְׁעוֹר גְּדוֹל מֵהַיּוֹם וְאַחַר כָּךְ לוֹוֶה וּפוֹרֵעַ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל, וְגַם כָּאן מוֹעִיל אִם מִתְעַנֶּה מִקְצָת הַיּוֹם וְאַחַר כָּךְ לוֹוֶה וּפוֹרֵעַ אֲפִלּוּ בְּיוֹם זֶה. ט"ז (סק"א). הָא דְּשֵׁנִי וַחֲמִישִׁי מִיקְרֵי יוֹם זֶה וְלֹא מְהַנֵּי בֵּיהּ הִלְוָאָה, הַיְינוּ דַּוְקָא שֶׁרוֹצֶה לְהִתְעַנּוֹת בְּיוֹם אַחֵר עֲבוּר יוֹם שֵׁנִי אוֹ חֲמִישִׁי, דְּאָמְרִינַן שֶׁהוּא קִבֵּל עָלָיו דַּוְקָא יוֹם שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי דְּהֵם יְמֵי דְּרַחֲמֵי, אֲבָל אִם רוֹצֶה לְלַוּוֹת מִיּוֹם שֵׁנִי זֶה עַל

בַּאֵר הֵיטֵב

מֵאֲכִילַת פְּרָס אֵין מִצְטָרְפִין, וּבִשְׁתִיָּה שְׁעוּרוֹ מְלֹא לֻגְמָיו כְּמוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, עַיֵּן סִימָן תרי"ב: (ג) **יוֹם אַחֵר.** וְאִם קִבֵּל לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים וְשָׁכַח וְאָכַל בַּלַּיְלָה, מִתְעַנֶּה שְׁנֵי יָמִים אֲחֵרִים. כָּל בּוֹ (סי' סא) בֵּית יוֹסֵף סִימָן תקס"ב (ד"ה ואם קיבל): (ד) **מַחְמִירִין.** הַטַּעַם כְּיָון דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם זֶה רַשַּׁאי לְלַוּוֹת תַּעֲנִית וְלִפְרַע, וְלָכֵן כְּשֶׁאָכַל אִבֵּד תַּעֲנִיתוֹ וְחַיָּב לָצוּם יוֹם אַחֵר, לְכָךְ מַחְמִירִין בִּשְׁנֵי הַדֵּעוֹת דְּחַיָּב לָצוּם

בְּאוּר הֲלָכָה

א * **וְיֵשׁ מַחְמִירִין דַּאֲפִלּוּ בְּנָדַר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם זֶה וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) שֶׁכָּתַב הַטַּעַם כְּיָון דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם זֶה רַשַּׁאי לְלַוּוֹת וְלִפְרַע, וְלָכֵן כְּשֶׁאָכַל אִבֵּד תַּעֲנִיתוֹ וְחַיָּב לָצוּם יוֹם אַחֵר, לְכָךְ מַחְמִירִין בִּשְׁנֵי הַדֵּעוֹת דְּחַיָּב לָצוּם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְגַם יוֹם אַחֵר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִקְשָׁה עָלָיו **הַבַּיִת מְאִיר** הֲלֹא אֵיתָא בְּבֵית יוֹסֵף דַּאֲפִלּוּ הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁסְּבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בְּיוֹם זֶה יָכוֹל לְלַוּוֹת וְלִפְרַע מוֹדִים גַּם כֵּן דְּאִם שָׁכַח וְאָכַל דֵּי בְּמַה שֶׁיְּשַׁלִּים תַּעֲנִיתוֹ וְאֵין צָרִיךְ לָצוּם יוֹם אַחֵר, וְעַל כֵּן **כָּתַב דְּמַה שֶּׁהֶחֱמִיר הָרַמ"א בְּיוֹם זֶה הַיְינוּ רַק בְּאוֹמֵר הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית לְמָחָר** וּמְשׁוּם דְּיֵשׁ דֵּעוֹת בַּפּוֹסְקִים, אִית דְּסָבִירָא לְהוּ דְּזֶה נֶחְשָׁב כְּיוֹם זֶה וְאִם כֵּן לְדִידְהוּ צָרִיךְ לְהַשְׁלִים הַתַּעֲנִית דַּוְקָא [וְכֹמוֹ שֶׁפָּתַם הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ (ס"ב) דְּזֶה נֶחְשָׁב כְּיוֹם זֶה], וְיֵשׁ דְּסָבִירָא לְהוּ דְּזֶה נֶחְשָׁב כְּיוֹם סָתָם וְאֵפִלּוּ תַּעֲנִיתוֹ וְצָרִיךְ לָצוּם יוֹם אַחֵר וְעַל כֵּן מַחְמִירִין לָצֵאת יְדֵי שְׁנֵיהֶם. **וְעַיֵּן עוֹד, דְּפְשׁוּט דְּהַיֵּשׁ מַחְמִירִין הוּא רַק לְעִנְיַן יוֹם זֶה, אֲבָל אִם בְּעֵת תְּחִלַּת הַקַּבָּלָה נָדַר סְתָם וְרַק אַחַר כָּךְ קִבֵּל עָלָיו בְּמִנְחָה וְאָמַר הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית לְמָחָר, זֶה מִיקְרֵי תַּעֲנִית** וְשִׁגְגָתוֹ. וְהוּא הַדִּין בְּתַעֲנִית חֲלוֹם אוֹ יָאְרְצַיְיט, (ח) וְכָל שֶׁכֵּן בְּאַרְבַּע תַּעֲנִיתִים הַקְּבוּעִים (ט) אוֹ שְׁאָר תַּעֲנִית צִבּוּר אִם שָׁכַח וְאָכַל בּוֹ, בְּוַדַּאי מְחֻיָּב לְהַשְׁלִים הַתַּעֲנִית וְאֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר, אִם לֹא שֶׁכַּוָּנָתוֹ לְכַפָּרָה עַל עֲוֹנוֹ **ב** (ט) **לְדָבָר מִצְוָה.** כְּגוֹן לְבְרִית מִילָה (י) אוֹ סִיּוּם מַסֶּכְתָּא, (יא) וַאֲפִלּוּ הוּא אֵינוֹ שַׁיָּךְ בְּגִנּוּהּ. (יב) וּמִכָּל מָקוֹם בְּכָל זֶה צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת מִקְצָת הַיּוֹם זְמַן מוּעָט יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁהוּא רָגִיל, כְּגוֹן שֶׁרָגִיל לֶאֱכֹל בְּשָׁעָה רְבִיעִית יֹאכַל בְּשָׁעָה חֲמִישִׁית. וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ (יג) הִפְצִירוּ בּוֹ לִשְׁמֹחַת מְרֵעוּת שְׁרֵי מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם, אֲבָל מִלְּשׁוֹן הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ שֶׁכָּתַב מִפְּנֵי כְּבוֹד אָדָם גָּדוֹל, מֻשְׁמָע מִפְּנֵי כְּבוֹדוֹ שֶׁמַּפְצִיר בּוֹ, (יד) אֲבָל מִפְּנֵי שְׁאָר אֲנָשִׁים לֹא: **(י) לָוֶה וּפוֹרֵעַ וְכוּ'.** וְאֵין צָרִיךְ (טו) לְהוֹדִיעַ הַנֶּדֶר. **(יא) בְּתִחִלַּת הַנֶּדֶר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אַף עַל פִּי שֶׁקִּבְּלוֹ מֵאֶתְמוֹל בְּמִנְחָה, כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלָה זוֹ לֹא הָוֵי עַתָּה תְּחִלַּת הַנֶּדֶר אֶלָּא מִמַּה שֶּׁהֶסְכִּים אָצְלוֹ בַּתְּחִלָּה לְהִתְעַנּוֹת אֵיזֶה יוֹם, וְשָׁם לֹא בֵּרַר הַיּוֹם: **(יב) מִקְרֵי תַּעֲנִית זֶה וְאֵינוֹ יָכוֹל לְלַוּוֹתוֹ.** עַיֵּן בְּטַ"ז (סק"א) שֶׁדַּעְתּוֹ דְּאִם מִצְטַעֵר מִתַּעֲנִיתוֹ וּמִתְעַנֶּה מִקְצָת הַיּוֹם, יָכוֹל לְלַוּוֹת וְלִפְרַע יוֹם אַחֵר אֲפִלּוּ בְּיוֹם זֶה. אֲבָל דַּעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) וְעוֹד כַּמָּה (טז) אַחֲרוֹנִים דְּאֵין יָכוֹל לְלַוּוֹת וְלִפְרַע אֶלָּא בְּקִבָּלַת תַּעֲנִית סְתָם, וְגַם שָׁם דַּוְקָא כְּשֶׁהִתְעַנָּה מִקְצָת הַיּוֹם וְכַנַּ"ל: **(יג) שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי כָּל הַשָּׁנָה.** דְּהָוֵי לֵיהּ יוֹם מֻחָד וְלֹא יָכוֹל לְהַחֲלִיפוֹ לְיָמִים אֲחֵרִים, וְגַם אֵין יָכוֹל לְשַׁנּוֹתוֹ לְשָׁנָה אַחֶרֶת, (יז) דְּכֵיוָן דְּאָמַר 'הַשָּׁנָה' שָׁנָה זוֹ דַּוְקָא. אֲבָל אִם נָדַר לְהִתְעַנּוֹת בְּהַ"ב חֲצִי שָׁנָה אוֹ שָׁנָה וְלֹא אָמַר הַשָּׁנָה, לֹא מִקְרֵי 'יוֹם זֶה', וְיָכוֹל לְלוֹת וְלִפְרַע בְּהַבָּ"ב אֲחֵרִים לְאַחַר שֶׁיִּכְלֶה חֲצִי שָׁנָה אוֹ שָׁנָה רִאשׁוֹנָה, אֲבָל עַל יָמִים אֲחֵרִים כְּגוֹן רִאשׁוֹן שְׁלִישִׁי רְבִיעִי שִׁשִּׁי, אֵין יָכוֹל לְהַחֲלִיף, דְּאֶפְשָׁר דְּדַוְקָא עַל יָמִים אֵלּוּ קְפִיד שֶׁהֵם יְמֵי רְצוֹן. וְכָתְבוּ אַחֲרוֹנִים דְּמִי שֶׁנָּדַר לְהִתְעַנּוֹת בְּהַ"ב יָכוֹל לְהַחֲלִיף וּלְהִתְעַנּוֹת חֲמִישִׁי שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, דְּכַוָּנָתוֹ הָיָה רַק לְיָמִים אֵלּוּ שֶׁהֵם יְמֵי רָצוֹן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּמַשְׁלִים וְאֵין צָרִיךְ יוֹם אַחֵר, וְאָסוּר לֶאֱכֹל הַיּוֹם יוֹתֵר, כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלוֹ בְּתַעֲנִית מֵאֶתְמוֹל, (ה) וְיוֹתֵר מִזֶּה, דַּאֲפִלּוּ אָכַל כַּדַּיִת, רַק שֶׁלֹּא אָכְלוֹ בְּפַעַם אַחַת וְשָׁהָא בֵּינְתַיִם יוֹתֵר מֵאֲכִילַת פְּרָס, לֹא מִצְטָרֵף, וְדֵינוֹ כְּפָחוֹת מִכַּדַּיִת שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד תַּעֲנִיתוֹ בָּזֶה. וּלְעִנְיַן שְׁתִיָּה, הַשִּׁעוּר (ו) אִם שָׁתָה מְלֹא לֻגְמָיו, הָא פָּחוֹת מִזֶּה לֹא מִקְרֵי שְׁתִיָּה בְּדִיעֲבַד וּמַשְׁלִים תַּעֲנִיתוֹ, וְאֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר: (ו) **וְחַיָּב לָצוּם.** וְאִם קִבֵּל לְהִתְעַנּוֹת שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים וְשָׁכַח וְאָכַל בַּלַּיְלָה, מִתְעַנֶּה (ז) שְׁנֵי יָמִים אֲחֵרִים: (ז) **יוֹם אַחֵר.** שָׁלֵם. אֲבָל בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מֻתָּר לֶאֱכֹל: (ח) **דַּאֲפִלּוּ בְּנָדַר לְהִתְעַנּוֹת יוֹם זֶה.** עַיֵּן בְּבֵית מֵאִיר שֶׁמַּפְסִיק דְּדַוְקָא בְּאוֹמֵר הֲרֵינִי בְּתַעֲנִית לְמָחָר, אֲבָל אִם נָדַר לְהִתְעַנּוֹת אֵיזֶה יוֹם מְיֻחָד וְשָׁכַח וְאָכַל בּוֹ, לְכֻלֵּי עָלְמָא צָרִיךְ לְהַשְׁלִים תַּעֲנִיתוֹ וְאֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת יוֹם אַחֵר, אִם לֹא שֶׁכַּוָּנָתוֹ לְכַפָּרָה עַל עֲוֹנוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם): (ו) שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם: (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) בְּשֵׁם בֵּית יוֹסֵף (סי' תקסב ד"ה ואם קיבל): (ח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי' קנו): (ט) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **ב** (י) הַגָּהוֹת אֲשֵׁרִי (פ"א סי' טז): (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): (יב) שָׁם. וְהַטַּעַם כְּדֵי שֶׁיִּתְקַיֵּם מַעַט נִדְרוֹ עַל אוֹתוֹ הַיּוֹם גּוּפָא וְלֹא יְהֵא צָרִיךְ לְהַתִּירוֹ [הָרֹא"שׁ (שם)]: (יג) אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' תז) וְהַלְּבוּשׁ הֶעָתִיקוֹ: (יד) וְכֵן מִמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) מֻשְׁמַע קָצַת דְּלֹא נָקֵט לֵיהּ לְדִינָא: (טו) רֹא"שׁ (שם) וְטוּר: (טז) הַנְּהָר שָׁלוֹם (סק"ג) וּמַלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק"ג) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל קלב סכ"ג): (יז) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ז) **וּנְהַר שָׁלוֹם** (שם). **וְהִנֵּה הַט"ז כָּתַב** בְּסָעִיף קָטָן א' **הֶפֶךְ זֶה, וְנִדְחַק הָאֵלִיָּה רַבָּה** (סק"י) **לְיַשְּׁבוֹ, וְכַוָּנָתוֹ דְּמִירֵי בְּלֹא אָמַר הַשָּׁנָה בְּהַ"א. אֲבָל בֶּאֱמֶת אֵינִי מֵבִין סְבָרַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם, דְּלָמָּה לֹא נֵימָא בְּעִנְיָנֵינוּ דִּכְמוֹ שֶׁאִם אָמַר אֲנִי נוֹדֵר**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah